

∴ სალამურის ლეგენდა ∴

ომარ
კელაპტრიშვილი

1943-1992

Omar
Kelaptrishvili

∴ The legend of pipe ∴

მსოფლიოს გზებზე ამღერებული სალამურით

თმარ კელაპტრიშვილი – ქართული ხალხური საკრავიერი მუსიკის კლასიკოსი, სალამურის ლეგენდა, უებრო მეფანდურე, მედუდუკე, ახალი ეპოქის შემქმნელი და დამმკვიდრებელი ხალხური საკრავიერი მუსიკის ისტორიაში. ღვთისგან შუბლზე ნაამბორვეი ვირტუოზი, რომელიც სამი ათეული წელი აღაფროთოვანებდა მსმენელს სამშობლოსა თუ მის საზღვრებს გარეთ. თმარის სალამურში ერის უკვდავი სული ხშიანებდა – თავისუფლების ამაყი სული, წმიდათა წმინდა და საკრალური, პირველქმნილი და ხელუხლებელი, როგორიც მცხეთელი ბიჭის სალამურმა გამოსცა ათასწლეულთა შემდეგ მის მიერ სულჩადგმულმა და ამღერებულმა. თავად აუღელვებლად ვერ იხსენებდა ამას: „ჩემი ბედისწერა ყოფილა სალამური – ძნელია, იმის გადმოცემა, თუ რა განცდა დამეუფლა, როდესაც 2500 წლის წინანდელ, არქეოლოგიური გათხრების დროს აღმოჩენილ, მცხეთელი ბიჭის სამარხში ჩაყოლებულ სალამურს შეგვხე და საუკუნეების შემდეგ ავანშიანე“.

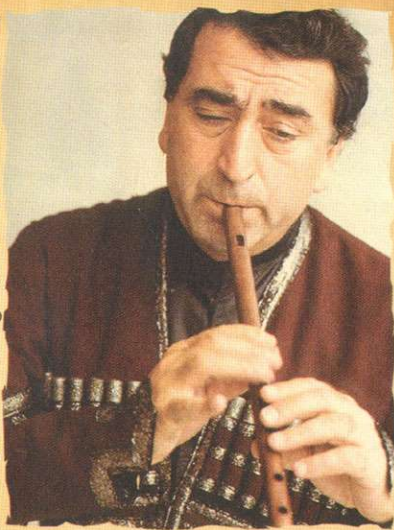
სინარული და სიამაყე გულმა
ველარ დაიტია და ლექსად
გადმოიღვარა:

„დავალ გზებზე, ე, მაგ შენი
სალამურით...“.

ერთი შეხედვით, ომარ კელაპტრი-
შვილმა ცხოვრების ჩვეულებრივი
გზა განვლო: დაიბადა კასპის
რაიონის სოფელ კავთისსევეში
1943 წლის პირველ იანვარს, მუსი-
კოს მისეილ კელაპტრიშვილის
ოჯახში. სალამურზე დაკვრა
ბავშვობიდანვე უფროსმა ძმამ –
გერისომ – შეასწავლა. შემდეგ
სკოლა, სერგო ზაქარიასძის სახე-
ლობის კულტსაგანმანათლებლო
სასწავლებელი, სასოფლო-სამე-
ურნეთ ინსტიტუტის აგრონომი-
ული ფაკულტეტი და თბილისის

ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო კონსერვატორია
ფლეიტის სპეციალობით. პარა-
ლელურად მუშაობდა კავთისწე-
ვის საშუალო სკოლაში პედა-
გოგად, კასპის კულტურის სახლის
დირექტორად, საქართველოს
სახელმწიფო ფილარმონიის
ხალხურ საკრავთა ორკესტრში
სოლისტად (ხელმძღვანელი
კირილე ვაშაკიძე).

საქართველოში ომარ კელაბტრი-
შვილი 1964 წელს ინდივიდუალურ
შემსრულებელთა კონკურსზე
გაიცნო: ზაქარია ფალიაშვილის
ომერა „დაძიდან“ საღამურზე შესრულებული საცეკვაო და პირველი
ჯილდო: პირველი ხარისხის დიპლომი და ოქროს მედალი.
1967 წელს შექმნა ხალხურ საკრავთა ტრიო და მზა კანდიდატობან
ერთად და... ტურნე მსოფლიოს გარშემო. 1969 წლიდან, სახელმწიფო
აკადემიური ანსამბლის „რუსთავის“ დაარსებიდან, გარდაცვალებამდე

ამ ანსამბლის სოლისტი და ერთ-ერთი ხელმძღვანელია. „რუსთავში“ მუშაობისას გაიშალა მისი უზადო ნიჭი და დაიხვეწა საშემსრულებლო ხელოვნება. ღვთიური ნიჭით დაჯილდოებული მუსიკოსი გამაოგნებელ შთაბეჭდილებას ახდენდა მსმენელზე. დიდმა პროფესიონალიზმმა, უზადო გემოვნებამ და სისადაგემ შექმნა ომარ კელაპეტრიშვილის განუმეორებელი ფენომენი.

ომარ კელაპეტრიშვილმა ანსამბლ „რუსთავთან“ ერთად ტრიუმფით მოიარა მსოფლიოს უდიდესი საკონცერტო დარბაზები: „გენიალური“ „ტრიუმფალური“ „ფანტასტიკური“ „ლეგენდარული“ - ასეთ შეფასებას აძლევდა ევროპის, ამერიკის, კანადისა თუ იაპონიის პრესა. თუნდაც რამდენიმე ამონარიდი: „უაღრესად გაწაფული ვირტუოზი შემსრუბლის ომარ კელაპეტრიშვილის მიერ

მგზნებარე ქართულ ფლექტა-სალამურზე ნაწი ტემპრიოთა და ულამაზესი ბგერებით შესრულებული მელოდიები ბერძნული ღმერთების საკრავების ჟღერადობას მოგვაგონებს. იგი უკრავს ჩონგურსა და ფანდურთან ერთად, რომელთა ტემპრი ანდების ქვეყნების საკრავთა ჟღერადობას ჩამოჰგავს“ (ამერიკა);

„მუსიკოსის ხელოვნება ნიმუშია სულის შემძვრელი შემოქმედებისა და უზადო ტექნიკისა, რომელიც შეიცავს თვითმყოფად ერთგულ მუსიკას“ (კანადა);

„ტროუმფალურია საკრავიერი ტრიო, განუმეორებელია ერთგული საკრავი სალამური, მასზე შესრულებელი ნამდვილი ვირტუოზია“ (საფრანგეთი);

„მცირე მსოფლიო შეიკრიბა სან-მარკოს მოედანზე, ყვიროდნენ იტალიელები, ფრანგები, ესპანელები, ომარ კელაპტრიშვილს სცენიდან არ უშვებდნენ. ვირტუოზი მუსიკოსის „ღვთიური სალამური“ (იტალია).

ომარ კელაპტრიშვილი 1970-1990 წლებში მრავალჯერ გახდა საერთაშორისო ფესტივალების ლაურეატი (საფრანგეთი, გერმანია). 1975 წელს ვორონეჟში, ალაბიევის „ბულბულის“ ფორტეპიანოს თანხლებით შესრულებისათვის, ლაურეატის ოქროს მედლით დაჯილდოვდა.

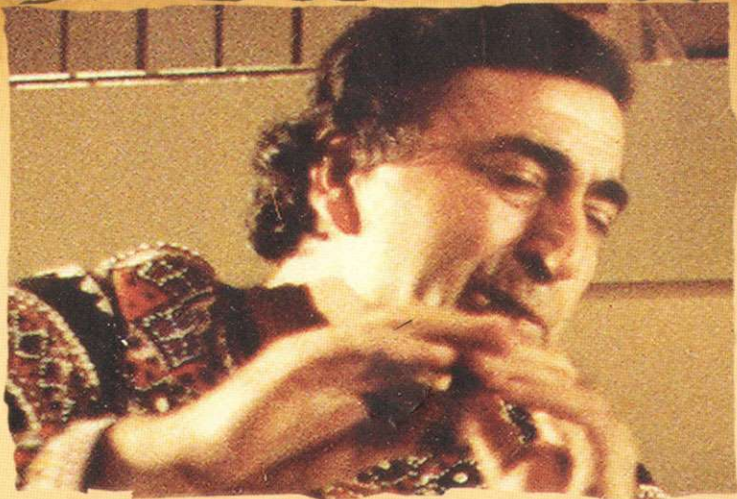
საფრანგეთში უდიდეს საკონ-
ცერტო დარბაზში – „კლიმაში“

- გასტროლების დროს
ქართველმა ემიგრანტმა,
იმპრესარიო ილია ჯაბადარმა,
ასე წააწერა „რუსთავის“ პრი-
ვრამას:

„გინაროდეს, ჩემო თმარ,
აღფრთოვანებაში მოიყვანე
უამრავი მსმენელი საუცხოო
შესრულებით საღამურზე.
ბევრი განთქმული მუსიკოსის
კონცერტები მომისმენია, მოწო-
ნება დიდი ჰქონდათ, მაგრამ
ოვაციები, როგორც შენ მიიღე,
არც ერთს. თვით როსტრაპოვიჩს
არ მოუპოვებია შენისთანა
გამარჯვება, ყოჩად ჩემო, შენი
ნიჭი მარგალიტებით მოქარავს
ქართული კულტურის პროპაგან-
დას“. ილია ჯაბადარი, 1979
წელი, საფრანგეთი.

ომარ კელაპტრიშვილმა 1980 წელს შექმნა მედუდუკეთა კვარტეტი, 1981 წელს კი სათავეში ჩუდგა საქართველოს ტელევიზიის ხალხურ საკრავთა პრეფესიულ ორკესტრს. 1983 წელს ორკესტრს დაუმატა ქალთა ვოკალი და ასე შეიქმნა ანსამბლი „იაგნანა“, რომელიც იმთავითვე აღიარა მსმენელმაც და მუსიკალურმა სამყარომაც. მალე ანსამბლი „მსწელების პრემიის“ ლაურეატი და ღირსების ორდენოსანიც გახდა. რეჟისორმა ზაალ კაკაბაძემ გადაიღო სრულმეტრაჟიანი სატელევიზიო ფილმი. ანსამბლმა ჩაწერა გიგანტი ფირფიტა, აუდიო და ვიდეო დისკები. დღეს „იაგნანა“ თავისი დამაარსებლის უკვდავსაყოფად „კელაპტრის“ სახელს ატარებს.

ომარი თითქოს წინასწარ გრძნობდა, რომ წუთისოფელში ყოფნის დრო შეზღუდული ჰქონდა, ამიტომაც ჩქარობდა, ემსურებოდა... იგი არასოდეს ყოფილა ოდენ შემსრულებელი, ოდენ საკონცერტო გამოსვლებით შემოფარგლული. თავის ნიჭსა და უზადო ხელოვნებას გადასცემდა ბავშვებს, მომავალ თაობას. ფოლკლორის სასახლეში პირველმა დააარსა შვიდწლიანი სკოლა-სტუდია, მუშაობდა თბილისის სამუსიკო და საესტრადო სასწავლებლებში, იკვლევდა ქართულ ხალხურ საკრავიერ მუსიკას, იწერდა სიმღერებს, შიფრაგდა და ნოტებზე გადაჰქონდა.

ასე იქმნებოდა მისი საინტერესო გამოკვლევები ქართული
ნალსური საკრავების შესახებ.

ოპარ კელაბტრიშვილი სამშობლოში სიცოცხლეშივე დაფა-
სებული და აღიარებული იყო. 1989 წელს მიენიჭა უმაღლესი
ჯილდო – საქართველოს სახალხო არტისტის წოდება
– ნალსის უდიდესი სიყვარულისა და პატივისცემის დადასტურება.

გარდაიცვალა 1992 წლის 16 აგვისტოს, მწვავე ლეიკოზით,
49 წლისა. დაკრძალულია დიდუბის მწერალთა და საზო-
გადო მოღვაწეთა პანთეონში. ამ დიდმა კაცმა საქართვე-
ლოს დაუტოვა თავისი იგავშიუწვდომელი უემოქმედება
და ნაღვაწი, მოძავლის ქართველებს – ლეგენდა თმარ
კელაპტრიშვილზე და ანდერძი, ისეთი, როგორიც მან
აღუსრულა სამარეში საღამურჩატანებულ მცნეთელ
ბიჭს: დავალ ვზებზე, ე, მაგ შენი საღამურით...

ანზორ ერქომაიშვილი

სალამურს ენა ჩაგუდგი
 ბულბულის ყელის დარადა,
 სული ჩავბერე, ამდერდა
 ქართველთა გასახარადა,
 ღმერთო, ეს ჰანგი მიკურთხე,
 აცოცხლე აწ და მარადა.

ომარ კელაბტრიშვილი

დისკზე მუშაობდნენ:

ნათელა კელაბტრიშვილი
 უნა პატარიძე

ბაია ასიეშვილი
 თეა კასაბური

დიზაინერი: ნიკოლოზ გოგაშვილი

ხმის რეჟისორი: არჩილ ბურჭულაძე

ომარ კელაბტრიშვილის ინსტრუმენტულ კომპოზიციებს ასრულებს
 საქტელერადიოკორპორაციასთან არსებული საღვთა საკრავთა ორკესტრი

ცალკეულ ნომრებში უკრავენ ინსტრუმენტალისტები:

ნუკრი კელაბტრიშვილი
 რაიბულ ედიშერაშვილი
 თეიმურაზ ქარსაულაძე

თამაზ შამალაძე
 დავით ქავთარაძე

ვაწეული დახმარებისათვის განსაკუთრებულ მადლობას ვუხდით
 საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს

3:03	მთიელ ქალთა საცეკვაო	1	Women's Mounttain Dance	3:03
3:55	ბულბული (ა. ალიაბიევი)	2	Bulbuli (A. Aliabiev)	3:55
1:36	ტაშ-ფანდურა (რ. ლაღიძე)	3	Tash-pandura (R. Laghidze)	1:36
3:35	დილის საარი (დუდუკები)	4	Dilis Saari (Duduki)	3:35
1:36	კავთისხეური საცეკვაო (მ. მერაბიშვილი)	5	Kavtiskheuri. Dans tune (M. Merabishvili)	1:36
3:09	თუშური მელოდიები	6	Melodies from Tusheti	3:09
2:16	სატრფიალო	7	Satrpialo	2:16
2:36	სამშობლო (ა. ვარაშვილი)	8	Samshoblo (A. Karashvili)	2:36
3:14	იავნანა (დუდუკები)	9	Iavnana (Duduki)	3:14
1:57	ქართული ხალხური სიმღერების პოპური	10	Mix of Georgian folk songs	1:57
3:09	მთის მელოდიები	11	Mountain Melodies	3:09
2:21	საჭიდაო (ს. ცინცაძე)	12	Sachidao (S. Tsintsadze)	2:21
1:58	ანტრაქტი ოპერიდან „კარმენი“	13	Antrakt from Opera "Karmen"	1:58
4:16	იჯაზი (დუდუკები)	14	Ijazi (Duduki)	4:16
2:15	სახუმარო (ჯ. ადამაშვილი)	15	Sakhumaro (J. Adamashvili)	2:15
2:10	ტოროლა (ჯ. ენესკუ)	16	Torola (J. Enesku)	2:10
3:09	მწვემსური	17	Mtskemsuri	3:09
2:20	თურქული მარში (ვ. ა. მოცარტი)	18	Turkish march (W. A. Mozart)	2:20
3:08	შენ ხარ ვენახი (დუდუკები)	19	Shen Khar Venakhi (Duduki)	3:08
1:45	საცეკვაო ოპერიდან „კეთო და კოტე“	20	Dance from the opera "Keto and Kote"	1:45
4:53	ოსური მელოდიები	21	Melodies from Osseti	4:53
3:25	აღმოსავლური მელოდია	22	Eastern Melody	3:25
2:36	ხორუმი	23	Khorumi	2:36
2:26	დაჩრლის სიმღერა (დუდუკები)	24	Dachrilis Simghera (Duduki)	2:26
1:56	საცეკვაო ოპერიდან „დაისი“	25	Dance from the opera "Daisi"	1:56
2:48	კავკასიური მელოდიების პოპური	26	Mix of Caucasian Melodies	2:48
3:59	რასტი (დუდუკები)	27	Rasti (Duduki)	3:59
1:33	ძველი ქართული საცეკვაო	28	Old Georgian Dance	1:33